

Šta je nasilno ponašanje među decom?

Nasilje se definiše kao svaki oblik jedanput učinjenog ili ponovljenog verbalnog ili neverbalnog ponašanja koje ima za posledicu stvarno ili potencijalno ugrožavanje zdravlja, razvoja i dostojanstva dece/učenika.

Bitno je napraviti razliku između dečijih konflikata koji su deo odrastanja i ponašanja koje možemo smatrati nasilnim.

Nasilje ima za cilj da se neko drugi povredi i može imati veoma loše posledice koje ponekad traju ceo život.

Stoga agresivno ponašanje kod dece zahteva pravovremene reakcije od strane odraslih (roditelja i školskog osoblja).

U reagovanju na nasilje je potrebno zadržati situaciju pod kontrolom – agresivno ponašanje deteta je gubitak kontrole nad samim sobom, pa je neophodno da odrasli zadrže mir u sebi i kroz to kontrolu nad situacijom.

Koje sve vrste nasilničkog ponašanja postoje?

Fizičko nasilje (udaranje, šutiranje, tuče...)

Verbalno nasilje (nazivanje pogrđnim imenima, ruganje, dobacivanje, vređanje...)

Socijalno nasilje (ogovaranje, izbegavanje, širenje laži i glasina...)

Psihološko i seksualno nasilje (preteći pogledi i grimase, ucenjivanje, neželjeni dodiri, fotografisanje...)

Elektronsko nasilje (preko društvenih mreža, mobilnih telefona...)

Deca vređaju vršnjake u kojima prepoznaju svoje žrtve na sledeće načine:

- Nazivaju ih pogrđnim imenima,
- Pišu im preteće poruke (na papiru, preko sms-a, na zidovima...)

- Rugaju im se i ismejavaju njihovo izgled, odeću, roditelje, imovinski status...
- Lažu i izmišljaju stvari koje ih mogu dovesti u nepriliku,
- Prave zlobne, uvredljive šale,
- Tuku ih, guraju, udaraju, uzimaju novac i druge stvari,
- Vređaju druge zbog njihove nacionalnosti, rase i boje kože.

Nasilje je višedimenzionalna pojava. Ne postoje precizne granice između različitih vrsta i oblika nasilja, odnosno, oni se međusobno prepliću i uslovljavaju

Poslednjih godina u našim školama je pored fizičkog sve izraženije verbalno, socijalno i psihološko nasilje.

Dete može osećati snažan bol i bez vidljivih ozleda. Posledice verbalnog nasilja nisu vidljive kao posledice fizičkog (npr. Modrice) ali dete koje drugi vređaju, rugaju mu se ili ga odbacuju iz društva uglavnom oseća potištenost, povređenost, tugu...imajte na umu da i reči mogu boleti!

Razlike između dečaka i devojčica u agresivnom ponašanju

Dečaci su češće nasilni i žrtve agresivnog fizičkog i verbalnog ponašanja od strane vršnjaka.

Kod dečaka je nasilje najčešće fizičko, bolno i lako uočljivo.

Devojčice uglavnom primenjuju manje uočljiva sredstva kako bi uznemiravale i kinjile drugu decu. Dešava se da devojčice namerno isključuju druge osobe iz društva, šire zlobne glasine, lažu, ogovaraju...itd.

Zašto su neka deca nasilna i zlostavljaju drugu decu?

Razlozi mogu biti veoma različiti:

- Kontekstualni razlozi (društveno okruženje, tolerancija društva/škole na neke oblike nasilja, prisutnost nasilja u medijima...)
- Porodični razlozi
- Nedostatak pozitivnih afektivnih odnosa prema deci, nedostatak topline i razumevanja u odnosu roditelj-dete, ravnodušnost;
- Neefikasno disciplinovanje:
 - nasilno ponašanje prema deci, često kažnjavanje;
 - previše nagrađivanja - nepostavljanje granica i zahteva preme detetu, nepostojanje pravila, preterano dopuštanje);
 - učenje po modelu - kada dete ima negativan model nasilnog ponašanja u porodici usvajace takvo ponašanje i primenjivati ga u svakodnevnom životu;
 - nedostatak vremena i energije za dete.
- Individualni razlozi:
 - Emocionalne teškoće kod dece, crte ličnosti.

Za decu koja se nasilno ponašaju često važe neke od sledećih konstatacija:

- Boje se da neko prema njima bude nasilan, pa misle da je bolje ako oni krenu prvi;
- Vole da imaju moć, da vladaju drugima, da ih se drugi boje;
- Neka su nesrećna, pa im je lakše da i druge naprave nesrećnima;

- Imaju problema zbog kojih su ljuta i uznemirena, pa se iskaljuju na drugima;
- Uvereni su da je u redu maltretirati one koji im se ne sviđaju;
- Misle da je nasilničko ponašanje zabavno;
- Nekima je to jedini način da dobiju ono što žele;
- Žele da privuku pažnju i uverena su da ih druga deca podržavaju u njihovom nasilničkom ponašanju;
- Neka dca znaju da onim što govore ili čine mogu povrediti drugoga, ali im nije stalo do tuđih osećanja. Ima i one dece koja toga uopšte nisu svesna.

Zašto su neka deca žrtve?

Po nečemu se razlikuju od ostalih? Svaki čovek je jedinstven, postoji mnoštvo razlika koje osoba nasilnog ponašanja može da prepozna. Možda su neka deca viša ili niža, deblja ili mršavija, imaju specifičan način govora, oblačenja, ponašanja...

Osetljiva su, mirna, povučena i stidljiva

Zato što deluju ranjivo pa ostavljaju utisak „lake mete“

Neuspešna su u sportskim ili nekim drugim aktivnostima.

Neka deca izazivaju nasilnike, dosađuju im, zadirkuju ih. (to naravno ne znači da zaslužuju da ih neko maltretira.)

Izbor može biti slučajan - žrtva može biti bilo ko

P.s. U svakodnevnom životu (a naročito u školi), uloge žrtve i učenika sa nasilnim ponašanjem se smenjuju, tako da jedno dete u nekoj situaciji može biti žrtva, a u drugoj situaciji imati nasilno ponašanje.